

M a l i

v
šumarški katekizam,

ili

razgled svega onoga, što šumar,
komu je o potpunom izpunjenju
dužnosti svoga zvanja stalo,
neobhodno znati mora.

Sa pitanjem i odgovorom

predano po

Franji Šporeru.

U Karlovcu,

tiskom k. p. tiskarne Ivana Nep. Prettnera.

1849.

Predgovor.

Što se ljubki zvuci milog našeg materinskog jezika sad već u svih društvenih kruzih, u dvorovih najuglednijih osobah, i u samom visokom vieću mile naše domovine razprostiru; što je materinski jezik naš na dostojanstvo službenog jezika uzvišen: to mi poslie Boga, svemogućeg upravljalca svih zemaljskih priključenjah, vriednim zastupnikom domovine naše, osobito pako obćeljubljenom i Bogom danom nam Banu našem, Baronu Josipu Jelačiću blagodariti imamo.

Nebi se doista naš narodni jezik tako bërzo na onaj stupanj popeo, na kojem sad već stoji, da se nije skoro kod svakog učevnog i poslovnog stališa muževah našlo, koji su kriepko nastojali tudjih se jezika otresti, a svojim se u svakom slučaju služiti.

Doćim narodni naš jezik skoro u svima poslovih, koji se promicanja moralnog i materialnog interesa u našoj domovini tiću, pèrvu rolu igra; zar da mi šumari sami

nazad ostanemo i jednako se još pićom švabskog Muhl-a hranimo? — *)

Ne, ne, i kod nas je neobhodno nuždno, da se o naravi, o shodnom njegovanju i o gospodarstvu šume nama povierene u našem narodnom jeziku dogovaramo.

Kao hèrevatski sin i 20lietni šumski činovnik, usudio sam se evo — potaknut istinitim domoljubljem — pèrvi put u materinskom jeziku mojem na literarno polje stupiti, i knjižicu ovu o šumarstvu, pod imenom „šumarski katekizam“ na sviet izdati.

U njoj će — ako se nevaram — šumari nižega reda mnogo šta naći, što im je znati od potrebe, te što dosad naučiti prilike neimahu. Šumarom višeg reda činit će ona kod izpita novakah u šumsku službu stupiti želećih (Forstkandidaten) ne malu uslugu, a novacima samim biti će ona sriedstvo, kojim će u kratko vrijeme sve, što im je znati neobhodno nuždno, naučiti moći.

---

*) Čast i poštenje izobraženomu i dobronaravnomu niemcu, njemu bo srietni razvitak šumskog gospodarstva zahvaliti imamo; ali sram neka bude one niemce, koji su se u našu domovinu uvukli, i kao čankelizi i klevetnici na visoka dostojanstva popeli, od kuda, na mesto da nezasluzenu srieću svoju u miru uživaju, naše domorodce progone i izgnati teže!

Ako ovo moje dielce žudjenu svèrhu postigne, tèsiti ću se, da što skorie i drugi dio katekizma istog na sviet izdadem; akoli ne, a ono molim ćitajuće občinstvo, da bi dobru volju moju za dielo primiti dostojalo.

U Vinkovcih mèseca sèrpnja 1849.

Spisatelj.

god je mlado dèrvce liniah debelo, ili toliko cipelah, koliko palacah dèrvce imade.

100. P. Kako valja sadom boraviti, kada je jurve izkopan?

O. Kod izkopanja sada, dogodi se često, da žilje pokvarimo, i zato poslie truniti počne, indi je potriebno sve žilje, koje je ranjeno, ili koje iz zemlje viri, koju smo na žilju ostavili, oštrim nožem odrezati.

Jerbo je pako po gubitku, koga je sad po odrezanom žilju imao, razmier pèrvašnji medju žiljem i medju otokama i granama pobunjen ili uništen, tako je osobito kod listnih dèrvetah potriebno otoke i grane u istom razmierju omaliti, kako god smo i kod žilja učinili.

Još jače biva obrezivanje otokah i granah, ako je miesto u kome presaditi želimo suho i obasjano od sunca, i što god je jači sad, obično sve dolnje otoke odsieči, a gornje pako do niekoľiko pupovah pokrati, a vitim dèrvcima odrieži i vèršiku. Iglasto dèrvje nesmie se odveć rezati, a malana dèrvca pod niki način.

101. P. Koje je vrijeme za presadjivanje prikladno?

O. U obće ono je vrijeme za presadjivanje najprikladnije, kada se nemiče ili neraste t. j.

opočiva; ali je u prolietju najbolje, da se opasnosti koju bi lasno zima mladom sadu učinila, uklonimo.

102. P. Kako treba usaditi?

O. Izkopaj toliku rupu ili jamu, da mlado dèrvce sa izvadjenom zemljom u nutra stati može, samo paziti valja, da žilje, kako od naravi već stoji, po rupi razširimo, pak zatim zemljom raspemo, ele tako, da nebi šupljine ostalo, i zemlja se nesmie odveć jako ugaziti, što se vèrlo lasno sa ilovačom zemljom dogadja.

Nadalje moramo na oto osobito pozor imati, da se sa žiljem izvadjena zemlja sa drugom nepokrije ili nezaspe, nego da u rupu malo dublje dojde, da prikladna bude vodu u se primati, i njezinu vlagu zadržati.

